

Oponentský posudek na bakalářskou práci

„Kvalita života kuřáků marihuany“ Terezy Mestekové

Vypracoval Mgr. Marco Stella

Předložená bakalářská práce se zabývá velmi aktuálním a také kontroverzním tématem, totiž vlivem kouření marihuany na kvalitu života z hlediska psychologie zdraví a adiktologie. Předem je třeba říci, že bakalářská práce splňuje dle mého názoru stanovené požadavky a doporučuji ji proto k obhajobě. Ještě než přistoupím k bodovému hodnocení, je však třeba zmínit hned několik výtek, které k práci mám.

Za všech okolností je třeba ocenit poměrně precizní dodržení formální struktury práce a jistě záslužnou snahu o zpracování jak teoretické, tak formální části. Bohužel jsem nikde v práci nenalezl nějak újeji formulovanou otázku, na kterou by se práce snažila odpovědět – to, co se lze dočíst v úvodu je pouhý popis obsahu jednotlivých kapitol, nikoliv však naformulovaná otázka či hypotéza. Jinak řečeno, práce nemá pevně stanovené cíle (ostatně chybí i oddíl, který by se jimi zabýval). Od tohoto problému se nutně odvíjí i problém další, totiž že práce působí velmi roztržštěným dojmem a spojnicí jednotlivých kapitol je často jen to, že jsou zmíněny v úvodu – o nějaké provázanosti však může být řeč jen stěží. Autorka se nejprve zabývá etymologií a koncepcí kvality života, následně bez jakéhokoliv vysvětlení přechází k definici závislosti (jakkoliv je vztah mezi závislostí a kvalitou života intuitivně zřejmý!), následně pak ke složení a důsledcích užívání marihuany. Domnívám se, že bakalářská práce, resp. její teoretická část by měla v první řadě být *kvalitní literární rešerší* k danému tématu, kterou v předložené práci nenacházím už jen z toho důvodu, že autorka celkem cituje 9 (sic!) monografií a knih učebnicového typu (které je dobrým zvykem necitovat, neb jako studijní pomůcka odkazují na původní texty, které lze dohledat). V seznamu literatury navíc chybí citovaný články z *Vojenských zdravotnických listů*, u kterých navíc chybí uvedený autor (pokud časopis neuveřejňuje u článků jméno autora, lze jej jen stěží považovat za odborný a tudíž vhodný k citování v práci odborného charakteru). Nepůsobí také příliš profesionálně, když seznam literatury není ani seřazen podle abecedy. Také bych varoval před příliš častým užíváním elektronických internetových zdrojů, u kterých nelze dohledat, odkud se na nich dané informace vzaly – například odkaz na server *doktorka.cz*, de facto komerční portál zaměřený na životní styl, kosmetiku, diety atd. by se rozhodně neměl za žádných okolností vyskytovat v odborném textu! Dnes není problém opatřit si obzvláště k takto diskutovanému tématu literaturu, ať již monografie (třeba i zahraniční) tak odborné články .FHS UK má poměrně rozsáhlý přístup k on-line databázím, kde jen při zadání např. klíčových slov „*marihuana*“ AND „*health*“ nalezneme doslova tisíce článků. Také bych chtěl varovat před příliš častým vytvářením citačních řetězců (např. Boyle et al in: Křivohlavý atp.), standardnější by bylo texty dohledat a citovat přímo. Některé údaje z teoretické části působí poněkud odtahitě a dojmem, že autorka odkudsi přepisuje informace, kterým v posledku ne zcela rozumí – např. co je si autorka představuje pod „endogenním ligandem“ ?(str.14).V jiných kontextech jde o velmi zajímavý fakt, který, pokud bychom jej interpretovali do důsledku, může značně změnit pohled na efekt kanabinoidů a jejich neurofyzilogického, kognitivního a behaviorálního působení, ovšem v kontextu této práce jde o informaci zcela vyznívající do prázdna, jelikož není ani blíže rozvedena, ani nijak objasněna. Na straně 13 je mylně uvedený dokonce i latinský název konopí setého-indického – nikoliv *Cannabis s. varindica*, ale *var.* (tj. *varietas*) *indica*. Linného taxonomie je přitom látkou přírodopisu vyšších stupňů základní školy. V textu se vyskytuje i poměrně dost gramatických chyb a překlepů, např. jen v úvodu nalezneme hned dvě hrubky.

Jak sama autorka udává na str. 26, v průběhu zpracování práce se posunul její zájem směrem k člověku, přičemž „téma kouření marihuany bylo jen úhlem pohledu“, kterým se na člověka dívat. A skutečně, praktickou část výzkumu musím oproti teoretické spíše vyzdvihnout, i když i zde se vyskytují určité nedostatky – například by bylo pěkné přiložit okódované přepisy rozhovorů, případně vůbec zmínit, jak byly rozhovory vůbec analyzovány. Na druhou stranu, kombinace rodinné anamnézy se polostrukturovaným rozhovorem se mi jeví jako dosti plodná kombinace – škoda jen, právě ona rodinná anamnéza působí v rámci jednotlivých kasuistik spíše jako páté kolo u vozu.

Je třeba ocenit autorčinu sebekritičnost co se týče hodnocení náhodnosti a reprezentativnosti vzorku – skutečně pět respondentů je skutečně dosti málo a postupný posun autorky od strukturovaného rozhovoru s pevně stanovenými otázkami a jejich pořadí k volnějším rozhovorům práci jen prospěl, vlastně se podle mého názoru jedná o sice malou, ale přesto pěknou kvalitativní sondu do životů a „antropologie“ kuřáků marihuany, kde část zabývající se kvalitou života (pět uvedených kasuistik nelze nijak zobecňovat; dopad kouření marihuany na kvalitu života byl předpokládám již prokázán na větších vzorcích a exaktnějšími metodami) spíše ustupuje do pozadí.

Tak, jak jsou (lépe řečeno nejsou) naformulovány cíle, vyplývá poněkud naprázdno i závěr, který je spíše jakousi introspekcí autorky týkající se jejích zkušeností z výzkumu. Naopak velmi pozoruhodné jsou jisté sociální a psychologické pravidelnosti spojující kuřáky marihuany – škoda jen, že toto téma nebylo rozvinuto do šíře. Jak autorka zcela správně poznamenává (str.47), nelze tyto poznatky nijak zobecňovat, naznačují však velmi zajímavý trend.

Jak autorka sama uvádí, důležitý pro ní je zájem o člověka samého. Proto je škoda, že výzkum kuřáků marihuany (následující řádky jsou již mimo soutěž, neb žánr byl vymezen jinak) nepojala více z hlediska antropologického, tj. jako jistý typ etnografie – jisté náznaky tohoto přístupu se v praktické části objevují, nicméně bohužel nikoliv v množství větším než malém.

Jelikož se sám v diskurzu psychologie zdraví nepohybují, soustředil jsem se především na obecnou, formální stránku předložené práce. Bohužel i v ní se vyskytly značné nedostatky, jak snad bylo ukázáno výše. Proto navrhuji hodnocení v rozmezí 22-30 bodů.

V Praze dne 7.3.2008